

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Rationibus probatur nostra veritas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

Quaest. III. Vtrum Deus sit infinitus. 199

etiam D. Anselm. libello, que inscripsit, de expositione membrorum Dei, fuisse demonstrat; deum Patres Concilij Foroiulienfis sub Carolo Magno, & Adriano I. in summa fidei, id expresse declarauerunt, quorum hæc sunt verba: [& si legitur oculus Domini, vel brachium vel dextera &c. non membrorum positionem, vel molem corporis, sed effectum summæ & inenarrabilis diuinæ potentie integra rectæ fidei credulitate debemus intelligere; nam quia omnia videt & omnia penetrat, & cuncta nuda sunt, & aperta ante eum, oculos habere dicitur: quia vero nos sua virtute creauit, regit, & protegit, & defendit, brachium vel dexteram habere perhibetur.] Ex his patet quæ, de Deo corporaliter dicitur non ad corporalem illius formam referenda esse: sed mysticam & occultam in his intelligentiam insinuari; vt ex his (vt ait Damasc.) quæ sunt secundum nos, ea quæ sunt supra nos ediscamus.

14 Obiiciunt iterum pertinaciter hoc modo in Scriptura *Genes. 1.* legitur hominem ad imaginem Dei factum esse: sed homo, qui est imago est corpus: ergo & illius exemplar, Huius argumenti falsitas ex eo potissimum oritur, quod hominem secundum corpus esse Dei imaginem existimant; quod falsum est: cum imago hæc in homine insculpta, non secundum corpus, sed secundum animam attendi debeat. Nam vt acute arguit Melito Sardo apud Theodor. *q. 20. in Gen.* si Deus idcirco Corpus habere existimatur quale habet homo, quia scriptura dicat hominem ad imaginem illius factum: simili ratione concludendum esset, hominem non esse similem Deo, aut illius imaginem, quandoquidem Deus *in Ps. 90.* pennis, & alis instructus describitur, quibus nos caremus; & *Zacharias, c. 4.* Deum septem oculos habere dicit, cum nos duos tantum habemus: præterea Deus petra, lapis, vitis, leo esse dicitur, quorum nec imaginem, nec similitudinem gerimus, & si multa alia per metaphoram Deo scriptura attribuit, quæ si proprie & ad veritatem exigerentur, Deum aut monstruosum, aut insensibilem efficerent: & longe hominis dissimillimum; non igitur (ait Melito) imago Dei querenda est in hominis corpore, sed in animo, qui vt Deus, sic ipse rationis consilij, sapientie compos, & capax est.] Id confirmat D. August. *tract. 8. in 1. Epist. Ioann.* his verbis: [Vbi factus est homo ad imaginem Dei in intellectu, in mente in interiori homine in eo, quod intelligit veritatem; diiudicat iustitiam, & iniustitiam; nouit à quo factus est: potest intelligere creatorem suum.

15 Quapropter idem *14. de Trinitate, cap. 8.* [eo (inquit) homo imago Dei est, quo illius capax est eiusque particeps esse potest.] At luculentissime Greg. Nyfenus de hac re disputat *oratione 1.* in ea verba, faciamus hominem, &c. [Ad imaginem dei (inquit) facti sumus. Formam deus nostræ similem habet: oculis, auribus, capite, manibus, præditus est, coxarumque vertebis, quibus fulcitur, & insidet quandoquidem sedere deum Scriptura tradit, pedibus item quibus incedit. Talisne igitur deus? Recedant ab animo tuo ablutæ opiniones: abijce cogitationem, quæ dei imaginem imminuit. Figura vacat deus: simplex est. Noli cum de illo cogitas formam vllam confingere, & comminisci, ne more Iudaico, magnum extenues. Noli corporeis illum cogitationibus amplecti, aut mente tua circumscribere.] Quotquot denique de hac hominis imagine scripserunt, tamen nonnihil inter se dissentiant in

qua potissimum animi parte collocati debeat, tamen in animo collocandam censent.

D. Ambrosius *lib. de dignit. hom. cond.* hominem imaginem dei esse censet, eo quod in animæ essentia dei vnitatem, & personarum Trinitatem in memoria, intellectu, & voluntate præferat. Ioan. Damasc. *lib. 2. Orthod. fid.* hominis imaginem in eo reponit, quod is animam intellectualem, libero arbitrio præditam, ac suo iuri relictam, haud secus, quam se mortalis deus esset, possideat; D. Chrysost. explicans hunc locum *Gen.* [Faciamus hominem, &c. Basilii *hom. 10. in Gen.* Greg. Nyfenus, *de creatione hominis*, imaginem hanc censent attendendam esse penes hominis imperium, quod in animo gerit; quo supremum dei imperium refert; nam sicut deus rebus omnibus dominatur, ita homo velut mortalis deus cunctis animantibus imperio præsidet. Faustinus sex modos declarat, quibus hominem secundum animam Deo similem esse ostendit: nempe, immobilitate, velocitate, inuisibilitate, incorporeitate, subtilitate, & æternitate. Bernardus *serm. 80. super Cant.* copiose hanc quætionem exagitat, ac tandem hominis imaginem in tribus potissimum ait consistere: nimirum in libertate arbitrij, consilij, & complaciti. At quamuis in hac imagine assignanda aliquantulum differant, in eo tamen omnes consentiunt, eam penes animum, non corpus attendi debere: hæc ad Hæreticorum obiectiones satis.

SVBSECTIO II.

Rationibus probatur nostra veritas.

17 Prima ratio sit, quæ in hac materia maximum habet fundamentum, quia deus debet esse ens quoddam perfectissimum quo nullum maius possit excogitari; sed corpus tale esse non potest. Maior probatur ex *q. 1.* quia deus est ens à se absque vllius causalitate: ergo ex sua essentia habet perfectionem omnem: quia non est ratio cur in sua essentia limitetur, & potius hanc, vel illam contineat perfectionem; omnem igitur continebit. Si autem omnes continet illam etiam quæ est vbique esse, & alia, quæ tantum spiritalibus possunt conuenire, videlicet esse secundum totum intellectuum, & compositione carere, quia cæteris paribus melius est simplici modo continere, quam per compositionem; quia propterea compositio, & additio necessaria est, quia vnum alteri extremum compositionis non habet in sua intrinseca perfectione, quam rationem recte prosecutus est B. Bernardus *lib. 2. de consideratione ad Eugenium, paulo ante medium.*

18 Secundo sic probatur, quia nulla entitas corporea potest creare: sed deus verè & proprie creat: ergo deus est entitas corporea & materialis. Maior probatur ex illo axioma, ex nihilo nihil fit, quod emanauit inter Philosophos omnes, respicientes solum ad entia materialia & corporea, & vt sic axioma hoc, vt rem notissimam statuerunt. Immo D. Thomas potentiam infinitam necessariam esse ad creationem existimat, nequæ à causa prima, adhibito instrumento creationem posse attingi: sed per se ipsam immediate, quicquid creat efficere: eo quod causa secunda ad eum modum agendi euehit, etiam diuina potestate non possit, vt quicquam agat, nisi actioni præsupponatur

natur subiectum, qua de re alio loco disputandum est.

- 19 Potest etiam ex eo probari corpus creare non posse, quoniam corpora non attingunt substantiæ productionem sine accidentibus sed potius cum illis, & mediis accidentibus, prius productis: non possunt autem produci accidentia nisi in subiecto: ergo corpora nihil possunt efficere nisi in subiectum, sed quod sit in subiectum sit ex subiecto: ergo corpora nihil possunt efficere nisi ex subiecto, & dependent ab illo: sed facere ex subiecto, & dependent ab illo est educere, & minime creare, quia creare est facere sine dependentia à subiecto & sine subiecto, & ideo dicitur in definitione creationis, quod sit productio ex nullo præsupposito subiecto: si ergo deus creat tum animam rationalem tum materiā primam: ergo deus absolute est spiritualis, & non materialis. Minor prima est certa, quia cum ab aliquo debeat produci ex nihilo materia, & anima rationalis, quod habeat virtutem infinitam, ut supra probavi, necessario & evidenter sequitur solum Deum posse creare materiam, & animam rationalem, quia solus Deus habet infinitam potentiam ex eo quod solus sit infinitus per essentiam: ergo Deus creat, &c.

- 20 Vergetur amplius, quia Deus creavit animam rationalem non mediante alia creatura, & etiam creavit totam materiam rerum sublunarium, v.g. totam materiam aeris diffusam à celo lunæ usque ad terram, & totam materiam terræ per totam profunditatem eius à periferia, seu prima superficie usque ad centrum, & hanc materiam non produxit mediante alia parte, maxime cum materia prima nullius sit actiuitatis: ergo omnes partes immediate creavit & creatas conservat, atque adeo necessario debet esse præsens secundum suam substantiam singulis partibus materiæ. Probatur hæc ultima illatio, (cetera namque non egent probatione) quoniam cum nihil agat in rem loco distantem, quin prius agat in propinquam, huius interuentu in rem distantem suam actionem transmittat, plane quæcumque causa efficiens si proxima & immediata est, suo effectui præsens, & ab eo minime distans esse debet; præcipue, quia deus ratione suæ infinitatis, & immensitatis debet esse per suam substantiam præsens omni enti, & omni parti cuiuscunque entis. Ex his igitur manifeste colligitur deum esse spirituales, & corporis expertem, alioquin duæ substantiæ corporeæ, atque adeo duo corpora ad prædicamentum quantitatis pertinentia, sese mutuo penetrarent in toto spacio, quod infra orbem lunæ continetur, quod nullus admittet. Adde quod nemo designare posset quodnam esset illud aliud corpus, quod cum corporibus quæ intra orbem lunæ continentur, penetratiue esse defenderent.

- 21 Tandem, quia omne corpus est tam imperfecte conditionis, & nature, & adeo limitatum in perfectione, ut apprehenso, & cognito Deo tanquam primo ente, & effectore rerum omnium, statim per se appareat incredibile quod habeat molem corporis.

- 22 Vergetur amplius, quia deus, qui omnia fecit, & à nullo factus est, fecit animam spirituales, & produxit illam ut causā principalis illius: ergo continet illam perfectionem spiritualitatis, quia nemo dat quod non habet: sed non solum continet eminenter, sed formaliter: ergo deus formaliter spiritualis est. Minor sic probatur, quia perfectio simpliciter simplex ex suo conceptu debet contineri formaliter, & non eminenter solum in deo, qui

est infinite perfectus formaliter, sed spiritualis est perfectio simpliciter simplex: ergo non solum eminenter, sed etiam formaliter continetur in deo, sicut intellectus, voluntas, sapientia, & reliquæ perfectiones simpliciter simplices. Unde formaliter debet continere spiritualitatem sine ulla imperfectione, & eminenter spiritualitatem creaturæ admixtam imperfectionibus, seu quæ illis admixta est.

Deinde, quia causā principalis aut est æquiuoca, aut vniuoca; ac proinde debet continere effectum, aut formaliter aut eminenter; extra hoc enim modos continendi non datur medium: sed deus per vos non est spiritualis, sed materialis: ergo respectu animæ rationalis non est causā vniuoca, sed æquiuoca, quia res materialis, & spiritualis non sunt eiusdem speciei, sed diuersæ, quod necessario petit causā æquiuoca: sed non potest esse causā æquiuoca, quia causā æquiuoca principalis non solum debet esse quomodocunque distincta essentialiter ab effectu, sed etiam debet iurare essentialiter in perfectione essentiali, & specifica: sed res materialis non potest excedere in perfectione rem spirituales: ergo si deus est entitas materialis, & corporea non potest excedere animam rationalem, quæ spiritualis est: ergo non potest esse causā æquiuoca illius: ergo non potest continere eminenter spiritualitatem animæ rationalis, si non continet formaliter illam. Patet consequentia, quia sola causā æquiuoca continet eminenter formalitatem effectus: ergo si neque est causā vniuoca, neque æquiuoca nullo modo erit causā.

Atqui deus est causā omnium rerum: ergo est causā animæ rationalis: ergo continet spiritualitatem illius formaliter quoad perfectionem illius eminentem, quoad imperfectionem spiritualitatis illius.

SECTIO II.

Secunda Conclusio ponitur.

Deus est omnipotens: est de fide, & luminis naturalis nota; & probatur sic, quia illud dicitur omnipotens, quod habet virtutem infinitam producendi simpliciter: sed deus habet infinitam virtutem producendi simpliciter: ergo deus est omnipotens. Maior sic probatur, quia illud quod habet omnipotentiam est omnipotens, ab omnipotentia enim omnipotens dicitur: sed id quod habet infinitam potentiam simpliciter habet omnipotentiam: ergo id quod habet potentiam infinitam simpliciter est omnipotens. Minor sic probatur, quia id quod habet infinitam potentiam simpliciter omnia potest facere, sicut id quod habet infinitam scientiam omnia scit, & omnia cognoscit, & id quod est infinite simplex omnem simpliciter habet: sed id quod omnia potest omnipotentiam habet, ab omnia enim posse per potentiam omnipotentia dicitur: ergo id quod infinitam potentiam habet, habet omnipotentiam; minor tam potentiam habet, habet omnipotentiam; à illa sic demonstratur à priori, & à posteriori; à priori quia id quod est infinitum simpliciter per essentiam, & in essentia simpliciter habet proprietates simpliciter infinitas, & ideo habet infinitam scientiam, infinitam voluntatem simpliciter, sed etiam habet potentiam producendi ut proprietatem: ergo habet infinitam potentiam simpliciter.

A post